

Univerza v Mariboru
Pedagoška fakulteta

Zbadanje glede nacionalnosti
(raziskovalna naloga pri pedagogiki)

Avtorici:

T. S. in M. P.

Smer: razredni pouk

Mentorica: prof. M. P.

Datum: 23.11.2009

Teoretični UVOD

kaj je nasilje?

Nasilje lahko definiramo kot grob napad na drugo osebo, rezultat je izrazito poškodovanje ali prizadevanje fizične škode tem osebam (Bučar-Ručman, 2004; povzeto Žužul, 1989, str.46). V SSKJ lahko pod terminom nasilje najdemo definicijo, ki pravi da je to dejaven odnos do nekoga, značilen po uporabi sile, pritiska (Bučar-Ručman, 2004; povzeto Bajec, 1994, str. 624) .

VRSTIŠKO NASILJE

Vrstniško nasilje ni nesreča ali rezultat pomote, storjeno je namenoma in neposredno in pri žrtvi, ki se običajno ne more braniti, povzroča boleče posledice telesne in duševne narave.

Gre za nasilje, ki se dogaja v šoli, v okolici šole ali na poti v šolo, žrtev in povzročitelj pa sta vrstnika. Pri tem je pomembno neravnovesje moči; trpinčeni otrok je telesno/ali psihično šibkejši, zato se težko ubrani napadov vrstnikov (posameznika ali skupine)

Za obravnavanje določenih oblik nasilja med šolajočo se mladino je najbolj pogosto uporabljen izraz »bullying«, ki ga lahko prevedemo na dva načina; pomeni lahko ustrahovanje ali trpinčenje. »Bullying« so razložili s pomočjo različnih teorij, vendar imajo le-te nekaj skupnega; povečini gre tu za nasilje, ki se dogaja dlje časa, je lahko verbalno, psihično, fizično, itd. Čeprav se morda zdita verbalno in psihično nasilje kot milejši obliki nasilja, puščata velikokrat hujše posledice kot fizično nasilje, saj ju težko pozabimo in se proti njima niti ne moremo dobro braniti.

OBLIKE VRSTNIŠKEGA NASILJA :

- Telesno ali fizično nasilje (odrivanje, brcanje, boksanje, klofutanje, lasanje, pljuvanje, omejevanje gibanja ipd);
- Besedno ali verbalno nasilje (žaljivke, žaljivi vzdevki, razširjanje lažnih govoric, pisanje žaljivih stvari po zidovih ali straniščih ipd.);
- Duševno ali psihično nasilje (izločanje iz skupine, grožnje, žaljive kretnje, ustrahovanje,

trpinčenje, nacionalizem, seksizem);

-Izsiljevanje ali ekonomsko nasilje (zahteva po denarju ali drugih materialnih dobrinah, žrtve morajo pomagati nasilnežu pri goljufanju, pisati jim morajo domače naloge);

-Spolno nasilje (otipavanje, siljenje k spolnim aktivnostim)

-Nasilje do tujcev in rasistično nasilje

-Vandalizem (nasilje do stvari)

-Samopoškodovanje ali avtoagresija

Narodnostna nesoglasja:

-stoletna sovraštva med narodi

Čeprav se o tem malo govori in piše, je v nekaterih slovenski okoljih narodnostna nestrpnost pomemben dejavnik nasilja. Živimo namreč v neposredni bližini območij, ker so še pred nedavnim potekale vojne, od koder so se v Slovenijo k sorodnikom ali kot vojni begunci zatekle številne družine. Sodobni spopadi so se znova odprli komaj zaceljene rane mednarodnostnega sovraštva, zato je nesmiselno pričakovati, da se bodo nesoglasja v naši državi kmalu sama po sebi umirila. Sovraštvo odraslih se prenaša tudi na njihove otroke, ki se v šoli srečujejo z vrstniki drugih narodnosti, zato nasilje narodnostnih nesoglasij v šolah ni naključje.

-Strah pred drugačnimi

Druga oblik narodnostnih nesoglasij je odpor in strah pred drugačnimi. To se, na primer, odraža v zapuščanju šol z mešano narodnostno sestavo, kjer se otroci drugih narodnosti med odmori na hodnikih pogovarjajo v neslovenskem jeziku. Čeprav je mnogo takšnih šol urejenih še bolj skrbno in se trudijo učencem ponuditi še več različnih dejavnosti, kot jih predpisuje in plačuje država, je starše le težko prepričati, da so varne, dokler v njihovi okolici učenci drugih narodnosti ob večerih prepevajo nacionalistične pesmi.

-Negativna podoba

Tretji pomembni razlog za nestrpnost do pripadnikov drugih narodnosti pa je posledica taktike delovanja nekaterih političnih sil. Ko socialna blaginja ljudi pade ali se bližajo volitve, je potrebno poiskati grešnega kozla. Krivdo za nezadovoljstvo je najlažje naprtiti Neslovenem, ki nam odžirajo delovna mesta, povečujejo kriminal, so nekulturni in nasploh vsestransko moteči. Znana gesla vedno znova najdejo plodna tla tudi med mladimi, hkrati pa so medvedja usluga prijateljstvu med učenci.

CILJI IN HIPOTEZE

Cilji:

- raziskati, kako pogosto so učenci tarče posmeha zaradi svoje nacionalnosti
- raziskati, kakšne vrste nasilja glede nacionalnosti se dogaja na izbranih šolah
- raziskati, ali tudi drugi učenci vidijo, da se dogaja nasilje
- raziskati, kako se učenci odzovejo na nasilje zaradi nacionalnosti
- raziskati, kakšno mnenje imajo učenci o priseljencih iz drugih držav

Hipoteze:

- v osnovnih šolah otroci niso tako pogosto tarča posmeha, saj mislija, da se to »sovraštvo« do drugih narodov razvije kasneje
- gre predvsem za verbalno nasilje (zbadanje, govorjenje kletvic na njihov račun...)
- nekateri učenci se zagotovo ne zavedajo, da se v njihovem okolišu dogaja nasilje nad drugimi učenci
- učenci v teh letih na določenih področjih še nimajo čisto razjasnjene mnenja o priseljencih iz drugih držav

METODA:

Vzorec raziskave:

Najin vzorec je obsegal dve osnovni šoli, in sicer OŠ Ivana Cankarja Trbovlje in III. OŠ v Celju. Šoli v teh mestih smo izbrale zato, ker prihajava iz Trbovelj in Celja in ker je tam prebivalstvo zelo nacionalno raznoliko, zaradi premogovništva v Trbovljah in težke industrije v Celju. Anketirale sva učence šestih in osmih razredov OŠ, ki so bili izbrani glede na njihovo nacionalnost in poizkušale sva izbrati učence, ki so tuje narodnosti, ter nekaj učencev slovenske narodnosti.

Anketirali sva skupaj 39 učencev, od katerih jih je bilo 16 iz 8. razreda in 23 iz 6. razreda. Pri anketi je sodelovalo 19 učenk in 20 učencev, starih 12-14 let.

Merski instrument:

Merski instrument je bil izdelan v obliki anketnega vprašalnika. Vseboval je 23 vprašanj, od katerih jih je bilo nekaj zaprtega in nekaj odprtega tipa.

Vzorec anketnega vprašalnika je dodan kot priloga na koncu raziskovalne naloge.

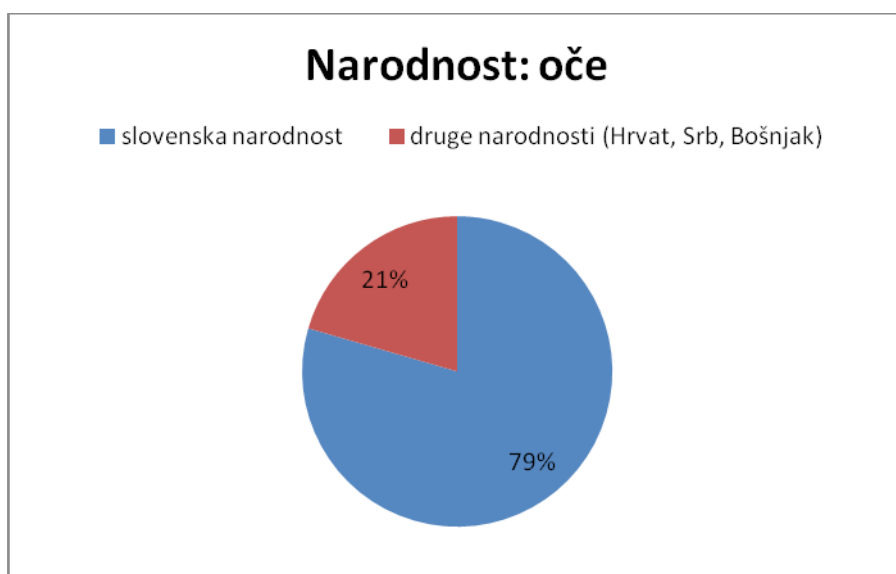
Postopek zbiranja podatkov:

Pri anketiranju sva bili v razredu prisotni. Ugotovili sva, da nekateri učenci tujih narodnosti ne želijo sodelovati pri takšnih vrstah raziskave, zato je (kot bomo videli v poglavju z rezultati) večji odstotek učencev, ki so slovenske nacionalnosti. Opazili sva tudi, da nekateri učenci pri nekaterih vprašanjih niso vedeli, kako bi odgovorili, zato so pogledali, kako je rešil sosed.

REZULTATI

A, B, C: Zajeto v opisu vzorca raziskave.

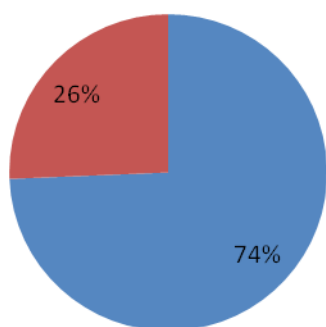
D: Katere narodnosti je tvoj oče?

E: Katere narodnosti je tvoja mama?

Narodnost : mati

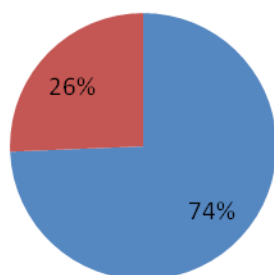
■ slovenska narodnost ■ druge narodnosti (Hrvatice, Čehinja, Bošnjakinja)

F: Katere narodnosti si ti?

Narodnost učenca

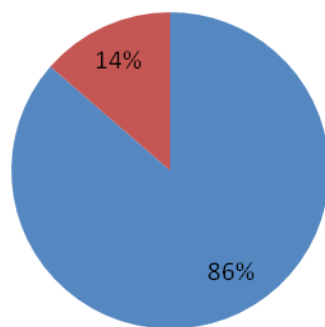
■ slovenska narodnost ■ druge narodnosti (Hrvat, Srb, Bošnjak)

G: Kateri je tvoj materni jezik?

Materni jezik učenca

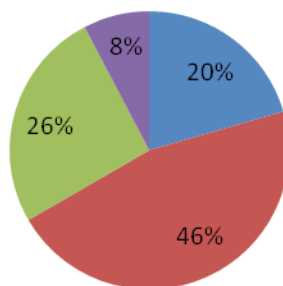
■ slovenski ■ drugi (Hrvaški, Srbski)

H: Kakšna je stopnja izobrazbe tvojih staršev?

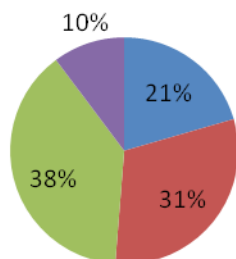
Izobrazba očeta

■ Osnovna šola ali poklicna šola ■ Štiriletna srednja šola
■ Višja ali visoka šola ■ magisterij ali doktorat

Izobrazba matere

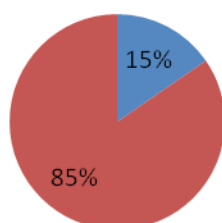
■ Osnovna šola ali poklicna šola ■ Štiriletna srednja šola
■ Višja ali visoka šola ■ magisterij ali doktorat

1: Ali te je kdo zbadal zaradi tvoje nacionalnosti?

Ali te je kdo kdaj zbadal zaradi nacionalnosti?

■ Da ■ Ne

2. Kako so te zbadali, oz. kaj so ti rekli?

- da vedno nosim ista oblačila
- da v šoli nič ne znam
- grde besede na moj račun (Bosanka)
- pojdi tja, od koder si prišel

3. Kaj meniš, kje je razlog, da so te zbadali zaradi tvoje nacionalnosti (in ne zaradi česa drugega):

-ker sem drugačen/ drugačna

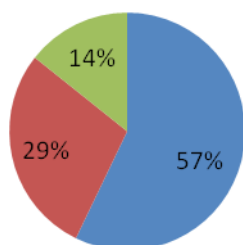
- sem drugačnega videza

- nisem tako uspešna kot drugi...

4. Kako si se ob zbadanju počutil/a?

Kako sem se ob zbadanju počutil?

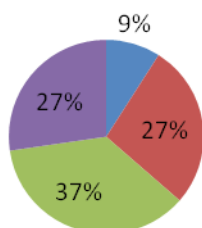
- Bila sem žalosten/žalostna, prizadet/a
- Bil/a sem jezen/jezna
- Bil/a sem v zadregi, bilo me je sram

5. Kako si reagiral na zbadanje?

Kako si reagiral/a na zbadanje?

- Fizično sem obračunal/a s storilcem (udaril/a, brcnil/a, itd.)
- Umaknil/a sem se
- Ignoriral/a sem
- Povedal/a sem odraslemu (učitelju, staršem)

6. Kako pogosto si deležen zbadljivk zaradi tvoje nacionalnosti?

7. Ali si bil/a kdaj priča zbadanju glede nacionalnosti?

8. Spomni se situacije, ko so vrstniki zbadali katerega od učencev zaradi nacionalnosti.

- učenka se ni smela družiti z njimi

- govorili so ji/mu, da je Bosanka, Cigan

- skoraj so ga pretepli

- govorili so mu kletvice

9. Kaj meniš, kje je razlog, da so ga zbadali prav zaradi nacionalnosti (in ne zaradi česa drugega)?

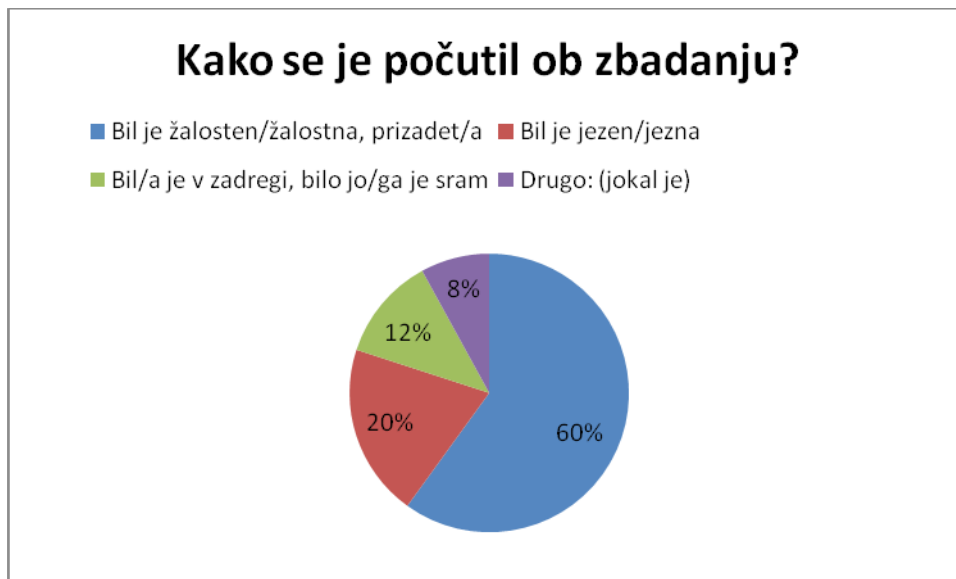
-zaradi drugačnosti (videz, govor, obnašanje...)

-ker je bil novinec

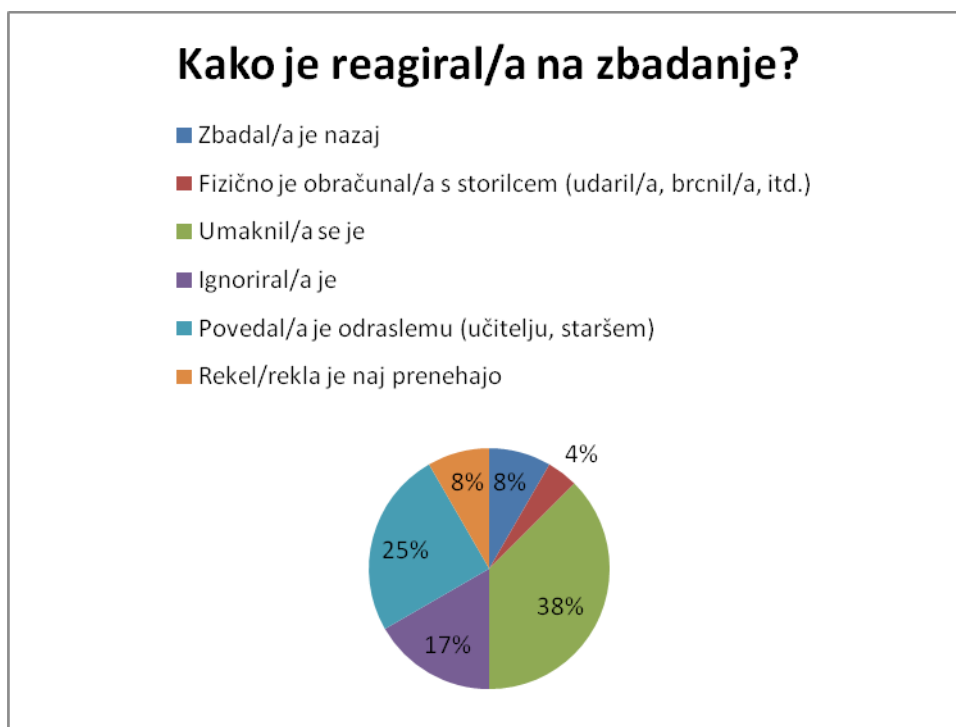
-ker vedo, da je druge narodnosti

-ker se jim je to zdelo smešno

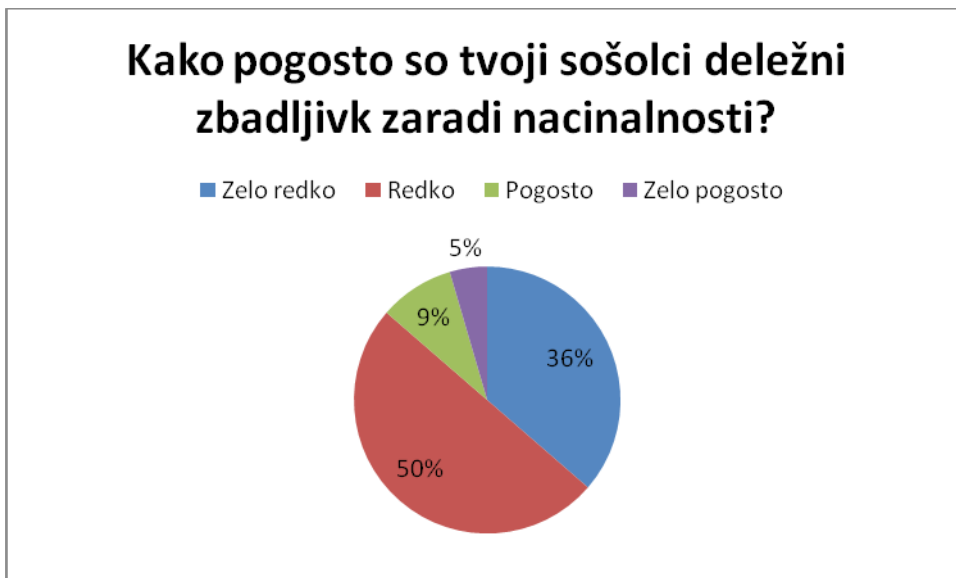
10. Kako misliš, da se je počutil ob zbadanju?

11. Kako je reagiral na zbadanje?

12. Kako pogosto so tvoji sošolci deležni zbadljivk zaradi nacionalnosti?

13. Naštej zbadljivke, ki so jih deležni tvoji sošolci zaradi nacionalnosti.

Šipšanone, šipši, čipša, albanček, bosanec, bosanka, bajsa, smetišarka, buco, odojk, debi, butec, cigan, šipter, j*** se, boso, peder, degen, kreten, prizadetek, »marš v Bosno«...

14. Ali si tudi ti kdaj sodeloval pri zbadanju?

15.

TRDITVE	Se sploh ne strinjam	Se v glavnem ne strinjam	Ne vem, ne morem se odločiti	Se v glavnem strinjam	Se popolno ma strinjam
Priseljenci imajo pravico obdržati svojo kulturno identiteto	2,5	2,5	18	31	46
Priseljenci se morajo prilagoditi kulturi in vrednotnemu sistemu države, kamor so prišli.	8	8	20	36	28
Priseljenci vplivajo na naraščanje kriminalitete.	26	5	49	15	5
Priseljenci vplivajo na to, da se ohranja populacija države, kamor pridejo.	18	10	39	18	15
Priseljenci pozitivno vplivajo na mešanje kultur.	13	21	33	18	15
Priseljenci povzročajo nezaposlenost med populacijo države, kamor so prišli.	33	18	31	10	8
Priseljenci morajo imeti volilne pravice v krajevni skupnosti.	5	5	13	13	64
Politika se mora zavzemati za vrnitev priseljencev njihovi izvorni državi.	20	0	41	13	26
Priseljenci imajo enake pravice do stanovanja, izobraževanja in dela kot ostali prebivalci.	8	5	13	5	69
Mešanje mladih priseljencev in avtohtonih mladih prebivalcev v šoli je pozitivno.	10	10	31	18	31

Interpretacija:

Večina učencev ima starše iste narodnosti (slovenske), pri nekaterih učencih pa je vsaj en starš druge narodnosti, ali pa sta to oba. Opazili sva, da je več mater tuje nacionalnosti, kot pa očetov.

Anketirali sva 26% učencev, ki so druge narodnosti in 74% učencev, ki so slovenske narodnosti. Nekateri učenci tuje narodnosti niso želeli sodelovati.

Ugotovili sva, da nekateri učenci, ki imajo starša tuje narodnosti, imajo tudi drug materni jezik (ne slovenščine), nekateri pa so odgovorili, da je njihov materni jezik tako slovenščina kot pa tudi materni jezik starša druge nacionalnosti.

Matere učencev imajo višjo izobrazbo, kot njihovi očetje, ko pa sva temeljito preučili ankete učencev s starši tuje nacionalnosti, pa sva ugotovili, da so očetje učencev, ki so tuje nacionalnosti bolj izobraženi kot matere učencev tujih nacionalnosti.

Ugotovili sva, da učenci niso pogosto tarča posmeha zaradi njihove nacionalnosti. Misliva, da je tako zato, ker je večina anketiranih učencev slovenske narodnosti.

Več kot 50% učencev je ob zbadanju žalostnih, ker jih je to zelo prizadelo in jim ni bilo vseeno, da jih drugi zbadajo. Malo več kot četrtnina jih je bila jezna, ostali pa ob tem čutijo le sram.

Največ anketiranih učencev zbadanje glede nacionalnosti ignorira, veliko se jih umakne in poišče pomoč pri starejših (učitelji, starši...), kar se nama zdi zelo pravilno, saj se ne želijo prepirati. Le 9% učencev po zbadanju storilca napade (ga udari, brcne, itd.)

Učenci so redko tarča zbadljivk svojih vrstnikov glede njihove nacionalnosti, misliva, da se zbadanje glede nacionalnosti pojavi v izrazitejši obliki kasneje, v srednješolskem obdobju.

Veliko učencev je bila kdaj priča zbadanju učencev tuje nacionalnosti.

Učenci so opazili, da so učenci, ki so jih zbadali pogostokrat žalostni, prizadeti, redkokdaj jezni, nekaj pa jih je tudi takšnih, ki jih je bilo sram in so planili v jok.

Učenci, ki so jih zbadali, so po tem mislili s trezno glavo in so se po tem raje umaknili, le nekaj učencev je tudi takšnih, ki so s storilcem fizično obračunali.

Učenci opažajo, da se zbadanje zaradi nacionalnosti pojavlja zelo redko.

Opazili sva, da v teh dveh šolah ni tolikšne diskriminacije do teh učencev, spreminja pa se tudi mnenje slovenskih učencev o priseljencih iz drugih držav, saj se v večini z njimi spoprijateljijo. Njihova mnenja pa so dobro razvidna iz zadnje tabele, je pa res, da kar nekaj učencev pri določenih trditvah niso imeli svojega mnenja. Sklepava, da je to zaradi tega, ker otroci pri teh letih še ne razmišljajo toliko o tem.

SKLEPI:

Sklepi najine raziskovalne naloge so:

- nekateri učenci so že bili kdaj tarča zbadanja vrstnikov zaradi svoje nacionalnosti
- učenci osnovnih šol izvajajo nad učenci tujih nacionalnosti povečini le verbalno in psihično nasilje
- učenci se ob zbadanju počutijo žalostne, jih je sram, nekateri pa občutijo celo jezo
- reakcije na zbadanje so ponavadi le ignoriranje, umik in iskanje pomoči pri starejših osebah kot so učitelji in starši
- pogostost pojava zbadanja glede nacionalnosti ni tako zelo pogosta v OŠ
- večina učencev trdi, da še nikoli niso sodelovali pri zbadanju vrstnikov zaradi njihove nacionalnosti
- učenci na nekaterih področjih pravic priseljencev nimajo še čisto določenega mnenja

LITERATURA

- Pušnik, M. (1999): Vrstniško nasilje v šolah. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo
- Bučar-Ručman, A. (2004): Nasilje in mladi. Novo mesto: Klub mladinski kulturni center
- Umek, P.(2000) *Uzvori agresivnosti*. Pridobljeno: 18.11.2009 s svetovnega spleta:
<http://209.85.129.132/search?q=cache:1X1jFVrZ73UJ:www2.pef.uni-lj.si/ess/prep-nas/download2.php%3Fa%3Dc677cdebb7c1e5ee4dd36a0778056dc7%26b%3D5ab7328ca61b6793b93187b4a1e77939+Vrstni%C5%A1ko+nasilje+ni+nesre%C4%8Da+ali+rezultat+pomote,+storjeno+je&cd=3&hl=sl&ct=clnk&gl=si&client=firefox-a>
- Habbe, J. (2000): Nasilje in varnost otrok v šolah: nasveti za ravnatelje, učitelje, starše in vse, ki skrbijo za varnost v osnovnih in srednjih šolah. Ljubljana: Lisac & Lisac

PRILOGA: anketni vprašalnik